

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.08.2015, sp. zn. 11 Tvo 20/2015, ECLI:CZ:NS:2015:11.TVO.20.2015.1

Číslo: 38/2016

Právní věta: Jestliže obviněný při uzavření dohody o ukončení právního zastoupení dá obhájci pokyn, aby ve věci již nečinil žádné další úkony, je povinností obhájce poučit jej o tom, že takový pokyn může odporovat znění § 37 odst. 2 tr. ř. a že ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, jím nebude vázán. Ustanovení § 20 odst. 6 poslední věta zákona o advokacii se v takovém případě neuplatní (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 32/2015-II. Sb. rozh. tr.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 20.08.2015

Spisová značka: 11 Tvo 20/2015

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Obhájce

Předpisy: § 20 odst. 6 předpisu č. 85/1996Sb.
§ 37 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl jako nedůvodnou stížnost obhájce JUDr. P. K. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 7. 2015, sp. zn. 9 To 79/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne ze dne 2. 7. 2015, sp. zn. 9 To 79/2013, v trestní věci obviněného Ing. J. L. , vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 47 T 1/2009, bylo podle § 66 odst. 3 tr. ř. rozhodnuto, že se obhájce JUDr. P. K. předává ke kárnému postihu kárné komisi České advokátní komory.

II.

Stížnost

2. Proti tomuto usnesení podal jmenovaný obhájce stížnost, v níž uvedl, že dne 12. 6. 2015 došlo k ukončení obhajoby dohodou z důvodu ztráty důvěry klienta v jeho osobu a ze strany klienta, resp.

jeho soudem jmenované opatrovnice bylo výslovně žádáno, aby ve věci nečinil žádné další úkony. K tomu obhájce odkázal na § 20 odst. 6 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Tvrzení předsedy senátu v napadeném usnesení, že dohoda o ukončení obhajoby byla účelovým krokem s cílem zmařit veřejné zasedání, není ničím podloženo. Závěrem své stížnosti obhájce navrhl, aby napadené usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne ze dne 2. 7. 2015, sp. zn. 9 To 79/2013, bylo zrušeno.

3. Svou stížnost následně obhájce doplnil dalším podáním, v němž se nejprve obsáhle vyjádřil k důvodům, proč je podle něj předseda senátu podjatý. K ukončení obhajoby Ing. J. L. pak dále uvedl, že mu dne 12. 6. 2015 opatrovnice obviněného předložila záznam ze dne 13. 6. 2013 sepsaný úřednicí jeho advokátní kanceláře, z něhož vyplývá, že se toho dne do advokátní kanceláře dostavil obviněný (v té době ještě svéprávný) a učinil zde ústní projev vůle vyústující ve výpověď plné moci JUDr. K. jako obhájci. Záznam následně Mgr. L., nynější opatrovnice a v dané době spoluobhájkyň obviněného, ze spisu advokátní kanceláře vyňala a pokusila se jej anulovat. Plná moc udělená Ing. L. tak podle obhájce zanikla již dne 13. 6. 2013, přičemž obhájce se o této skutečnosti nedozvěděl a dále obhajobu vykonával, jeho úkony však byly pouze zdánlivé.

4. Obhájce je toho názoru, že o ukončení obhajoby informoval vrchní soud v čase, který ještě umožňoval odvolání jednání. Opatrovnice se obávala učinit výpověď plné moci, aby svému svěřenci nezpůsobila vazbu, proto byla obhajoba ukončena dohodou. Dokument obhájce soudu odmítl předat, protože se nejednalo o požadovanou výpověď, ale informaci z jednání obsahující údaje kryté povinností mlčenlivosti.

III. Důvodnost stížnosti

5. Nejvyšší soud z podnětu podané stížnosti přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost není důvodná.

6. Proti rozhodnutí soudu podle § 66 odst. 1, 3 tr. ř. je podle odst. 4 tohoto ustanovení přípustná stížnost, na základě které se však nepřezkoumává, zda se obhájce dopustil jednání uvedeného v odstavci 1, neboť to je věcí v tomto případě příslušného kárného senátu České advokátní komory, ale pouze to, zda byly dány důvody pro postup podle § 66 odst. 3 tr. ř. V daném případě Nejvyšší soud zjistil, že jednání stěžovatele budí velké pochybnosti a Vrchní soud v Praze postupoval zcela odůvodněně.

7. Podle § 37 odst. 2 tr. ř. si obviněný může místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného. Oznámi-li změnu obhájce tak, aby obhájce mohl být o úkonu vyrozuměn v zákonem stanovené lhůtě, orgán činný v trestním řízení ode dne doručení takového oznámení vyrozumívá nově zvoleného obhájce. V opačném případě je obhájce předtím ustanovený nebo zvolený, pokud není z obhajování vyloučen, povinen obhajobu vykonávat do doby, než ji osobně převezme později zvolený obhájce.

8. Ačkoli toto ustanovení výslovně hovoří o situaci, kdy si obviněný zvolí obhájce namísto obhájce, „který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen“, je jej nepochybně třeba vztáhnout i na případy, kdy si obviněný zvolí nového obhájce namísto obhájce, kterého si předtím zvolil sám, ale i kdy si nového obhájce nezvolí, pouze stávajícímu obhájci vypoví plnou moc, přičemž se jedná o případ nutné obhajoby a nový obhájce nebyl dosud zvolen nebo soudem ustanoven. Účelem tohoto ustanovení je totiž nejen zajistit, aby obviněný neutrpěl újmu na svých právech tím, že by při úkonu trestního řízení neměl obhájce, ale především zajistit hladký a plynulý průběh trestního řízení bez průtahů způsobených případným obstrukčním chováním samotného obviněného, který by jinak mohl mařit provedení úkonu trestního řízení změnou či výpovědí plné moci obhájce těsně před již nařízeným úkonem trestního řízení.

9. Podle § 16 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), je advokát „povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu s právním nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit“. Pakliže obviněný, resp. jeho opatrovnice současně s dohodou o ukončení zastupování dala obhájci JUDr. K. pokyn, aby ve věci nečinil žádné další úkony, a to těsně před konáním nařízeného veřejného zasedání u Vrchního soudu v Praze, bylo zcela namístě, aby ji obhájce ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o advokacii poučil o znění § 37 odst. 2 tr. ř. a ve výkonu obhajoby pokračoval, jak mu citované ustanovení ukládá. Namísto toho obhájce (jak uvádí vrchní soud v napadeném usnesení) v pátek dne 12. 6. 2015 soudu sdělil, že došlo k ukončení obhajoby, přičemž důvod neuvedl a písemné znění výpovědi odmítl předložit. Tím zmařil konání veřejného zasedání nařízené na pondělí 15. 6. 2015 v 9.00 hodin, neboť se k němu nedostavil a jednalo se o nutnou obhajobu. K jednání se přitom marně dostavili tři předvolaní znalci.

10. Ze stížnosti obhájce nevyplývá, že by výše uvedené skutečnosti popíral. Svůj postup opírá o ustanovení § 20 odst. 6 zákona o advokacii: „Nedohodne-li se advokát s klientem jinak nebo neučiní-li klient jiné opatření, je advokát povinen po dobu 15 dnů ode dne, kdy smlouva o poskytování právních služeb na základě výpovědi podle odstavců 1 až 5 nebo z jiného důvodu zanikla, činit veškeré neodkladné úkony tak, aby klient neutrpěl na svých právech nebo oprávněných zájmech újmu. To neplatí, pokud klient advokátovi sdělí, že na splnění této povinnosti netrvá.“. Ani z tohoto ustanovení však nevyplývá možnost klienta advokátovi vykonávání neodkladných úkonů výslovně zakázat, a vyloučit tak aplikaci § 37 odst. 2 tr. ř., takový pokyn klienta by byl s citovaným ustanovením v rozporu (§ 16 odst. 1 zákona o advokacii).

11. Pokud jde o záznam ze dne 13. 6. 2013, aniž by Nejvyšší soud jakkoli hodnotil jeho pravost (nabízí se otázka, proč je na dokumentu záznam o tom, že byl vyzvednut Mgr. L., když byl tímto dokument z advokátního spisu zcela odstraněn, a tedy ve spise nezůstal ani záznam o jeho vynětí) nebo jeho obsah, lze konstatovat, že i kdyby obviněný toho dne učinil projev vůle, jehož obsahem by bylo odvolání plné moci, tento projev vůle se dostal do sféry obhájce až dne 12. 6. 2015. Do této doby obhájce také obhajobu vykonával, a to s vědomím obviněného i jeho opatrovnice. I v takovém případě tedy platí, co bylo řečeno výše.

12. Vrchní soud v Praze proto důvodně vydal napadené usnesení. Zda se obhájce dopustil kárného provinění ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o advokacii, je na posouzení České advokátní komory. Stížnost JUDr. P. K. tak Nejvyšší soud shledal nedůvodnou.